

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

NGUYỄN THÙY DƯƠNG

**QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BIỂU DIỄN
TẠI NHÀ HÁT KỊCH HÀ NỘI
TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

**TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA
KHÓA 6 (2016 - 2018)**

Hà Nội, 2020

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Trần Trí Trắc

Phản biện 1: PGS.TS Phạm Trọng Toàn

Trường ĐH Sư phạm Nghệ thuật TW

Phản biện 2: PGS.TS Trịnh Thị Minh Đức

Trường ĐH Văn hóa Hà Nội

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày 01 tháng 10 năm 2019

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Văn học và nghệ thuật là một trong những thành tố quan trọng nhất của văn hoá, có khả năng gây cảm xúc mạnh mẽ nhất đến đời sống tinh thần của con người. Trải qua nhiều thăng trầm của lịch sử, nó luôn tồn tại và phát triển cùng với bước tiến của dân tộc. Có thể thấy rằng, một đất nước phát triển sẽ gắn liền với nền văn hoá, nghệ thuật phát triển. Đảng ta đã nhìn thấy rõ vai trò quan trọng của nền văn hoá nghệ thuật. Từ bản *Đề cương văn hoá năm 1943*, văn hoá nghệ thuật bắt đầu được định hướng theo phương châm khoa học - dân tộc - đại chúng. Định hướng ấy đã trở thành sợi chỉ đỏ xuyên suốt trong những văn kiện của Đảng về văn hoá nghệ thuật. Đây là một bước ngoặt có ý nghĩa quan trọng đối với nền văn hoá Việt Nam. Trong thời đại ngày nay, văn hoá và nghệ thuật ngày càng gắn bó, trở thành một trong những nhu cầu cần thiết đối với mọi tầng lớp trong xã hội.

Khi sân khấu kịch không còn thu hút được đông đảo khán giả, không có những buổi biểu diễn, khi sân khấu không sáng đèn thì kéo theo rất nhiều hệ lụy. Đầu tiên phải kể đến cá nhân những người nghệ sĩ là những người trực tiếp mang nghệ thuật kịch đến với khán giả, khi cuộc sống của họ không được đảm bảo, họ phải làm thêm những công việc khác

để trang trải cuộc sống thì đương nhiên họ không thể tập trung 100% chuyên tâm cho việc biểu diễn, dẫn đến những kết quả của những buổi diễn đó không đạt hiệu quả cao. Từ thực trạng đó, có thể sân khấu kịch sẽ ngày càng mất khán giả, chưa kể nếu không có khán giả thì các tác giả kịch bản cũng không còn thiết tha để đầu tư tâm sức, trí lực để có những kịch bản hay vì đôi khi kịch bản viết ra lại không được dàn dựng. Một số sân khấu kịch chuyên sang dựng những vở hài kịch để thu hút khán giả dẫn đến việc các tác phẩm mang tính giải trí thị trường nhiều hơn tính nghệ thuật vốn có.

Nhìn nhận thực tế các hoạt động của Nhà hát Kịch Hà Nội trong những năm qua và trong bối cảnh hiện nay đã và đang đặt ra rất nhiều vấn đề cho công tác quản lý. Là một diễn viên - viên chức công tác tại Nhà hát Kịch Hà Nội, nhận thức được rõ ràng sự khẩn thiết phải có giải pháp khắc phục những hoạt động biểu diễn tại chính Nhà hát nơi mình công tác, nhằm thúc đẩy sự phát triển bền vững của Nhà hát Kịch Hà Nội trong thời gian tới nói riêng, và của sân khấu kịch cả nước nói chung để nghệ thuật sân khấu kịch không bị mai một, tác giả đã chọn đề tài: ***“Quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát kịch Hà Nội trong giai đoạn hiện nay”*** với hy vọng sẽ đóng góp được phần nào bằng công sức nhỏ bé của mình nhằm tìm ra biện pháp khắc phục những hạn chế hiện nay, nâng cao chất lượng các

buổi biểu diễn, thu hút khán giả để sân khấu thường xuyên sáng đèn, đảm bảo đời sống vật chất cũng như tinh thần cho những người nghệ sĩ.

2. Lịch sử nghiên cứu

Nghiên cứu về nghệ thuật sân khấu nói chung và nghệ thuật kịch nói riêng là những vấn đề từ lâu đã được nhiều nhà nghiên cứu quan tâm, trong đó bao gồm:

Cuốn *Đại cương nghệ thuật sân khấu* của tác giả Trần Trí Trắc [46]. Ngoài các khái niệm cơ bản có liên quan đến nghệ thuật sân khấu, tác giả trình bày nguồn gốc ra đời của nghệ thuật sân khấu, những thành phần cơ bản của nghệ thuật sân khấu (kịch bản văn học, nghệ sĩ biểu diễn, đạo diễn và khán giả). Bốn thành phần cơ bản đó đã tạo nên bộ mặt, sức sống của nghệ thuật sân khấu và cũng là quá trình vận hành của lịch sử, là thước đo của nghệ thuật sân khấu. Ông cho rằng nghệ thuật sân khấu không thể thiếu bốn thành phần đó và càng không thể thiếu tài năng của bốn thành phần đó trong mối quan hệ thống nhất, hài hoà của tác phẩm.

Cuốn *Giải pháp phát triển nghệ thuật biểu diễn* của nhiều tác giả [28], đã đề cập đến thực trạng đời sống sân khấu hiện nay là một vấn đề được nhiều nhà nghiên cứu quan tâm. Trong đó, tác giả Thành Nhân cho rằng thực trạng lớn nhất là sân khấu ít người xem, lỗi do ai: diễn viên đổ lỗi cho đạo diễn, đạo diễn đổ lỗi cho tác giả, tác giả đổ lỗi cho nhà quản lý, nhà

quản lý đổ lỗi cho cơ chế... và kết quả là bé tắc vẫn bé tắc. Lỗi do đâu? Do tất cả các khâu sáng tạo ra tác phẩm sân khấu mà người quản lý là phải chịu trách nhiệm lớn nhất bởi theo tác giả thực tế cho thấy Nhà hát nào, Sở Văn hoá nào có nhà quản lý giỏi về chuyên môn, có lương tâm với sân khấu thì ở đó sân khấu vẫn sáng đèn, vẫn sống, vẫn có khán giả vì nếu chuyên môn và mặt bằng văn hoá của cán bộ quản lý thấp thì sân khấu khó phát triển được [28, tr.65-69].

Cuốn *Máy vấn đề nghệ thuật biểu diễn* của tác giả Đinh Quang [34], đã đánh giá chặng đường đã qua của sân khấu Việt Nam với sự băn khoăn về sự khủng hoảng của sân khấu và cho rằng sân khấu Việt Nam sẽ ra sao trong tương lai phụ thuộc nhiều vào tiềm năng sáng tạo của nghệ sĩ, vào nhà quản lý và xu hướng thẩm mỹ của người xem và nhiều điều kiện khách quan khác.

Về giải pháp quản lý, tác giả Nguyễn Thị Tuyết Mai đã đi tìm mô hình tổ chức(Nguồn?) biểu diễn phù hợp khả năng sáng tạo của người nghệ sĩ từ phục trang đến diễn xuất. Đây là một thực tiễn khó quản lý bởi người diễn viên, luôn thể hiện cái tôi. Họ muốn tạo nhiều khác biệt trong tổng thể một con người đến phương thức xử lý tác phẩm. Từ thực tiễn quản lý vĩ mô, các môn biểu diễn nghệ thuật đương đại cần điều kiện mới. Đó là tổ chức hoạt động nghệ thuật chuyên nghiệp, quản lý nghệ thuật theo mô hình: Biểu diễn là nghệ thuật động: động trong

không gian, thời gian, động trong diễn xuất, biểu cảm tính cách nhân vật, thay đổi phục trang, động tác hình thể, ngôn ngữ ca từ, đối thoại, giao tiếp khán giả... Những đặc điểm chuyển động ngôn ngữ hình thể trong các loại hình nghệ thuật biểu diễn, là điều kiện tạo cơ hội cho người diễn viên ứng tác tùy hứng dẫn đến phạm vi cảm xúc thẩm mỹ. Hoạt động biểu diễn dù có nhiều văn bản pháp quy, chế tài xử phạt sai phạm trong biểu diễn vẫn chưa thể an toàn. Do đó, nguyên nhân sai phạm là từ con người, các diễn viên, nhà quản lý chưa rèn luyện tác phong lao động tư duy khoa học. Giải pháp khắc phục sai phạm là yêu cầu mọi người lao động nghệ thuật chuyên nghiệp, cần nâng cao dân trí của người nghệ sĩ. Quản lý biểu diễn đòi hỏi người phụ trách show diễn tư duy khoa học, thị sát từng chi tiết trò diễn thật cẩn thận trước khi lên sàn [18].

Cho đến nay đã có rất nhiều công trình nghiên cứu về quản lý văn hoá, quản lý nghệ thuật nói chung và những công trình được thực hiện dưới dạng giáo trình, bài giảng, luận văn, luận án, tài liệu nghiên cứu, trong đó cũng có một số công trình đề cập đến quản lý các đơn vị nghệ thuật cụ thể hoặc đề cập đến một số vấn đề về chức năng trong quản lý đơn vị nghệ thuật, có một số nghiên cứu về hoạt động biểu diễn của một vài loại hình nghệ thuật khác nhau nhưng chỉ chung chung, không cụ thể về quản lý đơn vị nghệ thuật kịch. Những công trình đó

có thể đề cập tới như sau:

Luận văn thạc sĩ Quản lý Văn hóa, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội với đề tài "*Quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật ca múa nhạc dân tộc ở các đơn vị nghệ thuật chuyên nghiệp quân đội*" của tác giả Nguyễn Thị Tuyết Mai. Luận văn đã đi sâu tìm hiểu về công tác quản lý biểu diễn nghệ thuật ca múa nhạc dân tộc ở các đơn vị nghệ thuật chuyên nghiệp quân đội [18].

Luận văn thạc sĩ Quản lý Văn hóa, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội với đề tài "*Công tác quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật của Cục Nghệ thuật biểu diễn*" của tác giả Phạm Phương Thủy. Luận văn đã đưa ra những nhận định đa chiều về những mặt tích cực lẫn hạn chế và hướng tới những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật của Cục Nghệ thuật biểu diễn [45].

- Luận văn thạc sĩ Trường Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh với đề tài "*Nghệ thuật biểu diễn của thủ đô Hà Nội, thực trạng và giải pháp*" của tác giả Bùi Thuý Bình. Luận văn đã tập trung đi sâu vào khảo sát, tìm hiểu về thực trạng, xu hướng phát triển của các loại hình nghệ thuật biểu diễn trên địa bàn Hà Nội trong quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá và giao lưu quốc tế [2].

Luận văn thạc sĩ Quản lý Văn hóa, Trường Đại học Văn

hóa Hà Nội với đề tài "*Quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật ở Bộ Văn hóa, Thể thao & Du lịch*" của tác giả Lê Thị Thu Hiền. Luận văn đã đề cập đến vấn đề quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật ở Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch [11].

Luận văn thạc sĩ Học viện Hành chính Quốc gia với đề tài "*Đổi mới quản lý nhà nước đối với các đơn vị nghệ thuật biểu diễn trực thuộc Sở Văn hóa, Thể thao & Du lịch Hà Nội trong tiến trình xã hội hoá*" của tác giả Ngô Ngọc Trung. Luận văn đề cập đến vấn đề đổi mới công tác quản lý nhà nước đối với các đơn vị nghệ thuật trên địa bàn thủ đô trong tiến trình xã hội hoá [47].

Luận văn thạc sĩ Trường Đại học Sân khấu Điện Ảnh Hà Nội với đề tài "*Xử lý không gian, thời gian sân khấu truyền thống vào kịch nói*" của tác giả Vũ Trọng Huynh. Luận văn đưa ra những luận điểm để chứng minh vấn đề xử lý không gian, thời gian Kịch nói trong hình thái miêu tả giả định của sân khấu truyền thống [13].

Cuốn *Sân khấu và khán giả trong tình hình đổi mới hiện nay* của tác giả Nguyễn Phan Thọ đã đề cập rõ thực trạng sân khấu và khán giả trong tình hình đổi mới hiện nay [43].

Cuốn *Năm mươi năm sân khấu Việt Nam - Sáng tạo và phát triển* của Hội nghệ sĩ sân khấu Việt Nam, đã đề cập đến quá trình sáng tạo và phát triển của nghệ thuật sân khấu Việt Nam trong 50 năm qua [14].

Cuốn *Thông tin khoa học thành phố Hồ Chí Minh* của TS. Lê Thị Thanh Thủy, năm 2007, trong tài liệu lưu hành nội bộ đã đề cập đến vấn đề phát triển sân khấu nhỏ ở Việt Nam.

Cuốn *Marketing văn hoá nghệ thuật* của tác giả PGS.TS. Nguyễn Thị Lan Thanh là giáo trình đề cập đến vấn đề marketing trong văn hoá nghệ thuật [39].

Luận văn thạc sĩ Quản lý Văn hóa, Trường Đại học Sư phạm nghệ thuật Trung ương với đề tài *Quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật tại Nhà hát Chèo Ninh Bình* của tác giả Ninh Việt Triều đã đề cập đến hoạt động biểu diễn của nhà hát và quản lý.

Luận văn thạc sĩ Quản lý Văn hóa, Trường Đại học Sư phạm nghệ thuật Trung ương với đề tài *Quản lý Nhà hát Chèo quân đội* của tác giả Hà Quang Hảo nói về thực trạng quản lý của nhà hát.

Luận văn thạc sĩ Quản lý Văn hóa, Trường Đại học Sư phạm nghệ thuật Trung ương với đề tài *Quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật tại Đoàn Kịch Hải Phòng* của tác giả Trần Việt Tuấn nói về thực trạng quản lý của nhà hát.

Nhìn chung, những bài viết, đề án, cuốn sách, luận văn nêu ra ở phần trên là những công trình nghiên cứu khoa học có nhiều thông tin, có thể giúp cho học viên triển khai đề tài của mình một cách thuận lợi hơn. Có thể thấy, từ góc độ nghiên cứu

về công tác quản lý văn hóa thì hiện nay chưa có công trình nghiên cứu nào mang tính toàn diện về thực trạng quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội. Do đó, đề tài luận văn thạc sĩ “***Quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát kịch Hà nội trong giai đoạn hiện nay***” là hoàn toàn mới và sẽ kế thừa các công trình đi trước để nghiên cứu, khảo sát thực trạng, đồng thời đưa ra những phương hướng, giải pháp nhằm nâng cao chất lượng các vở diễn tại Nhà hát kịch Hà Nội cho phù hợp với sự phát triển chung của xã hội hôm nay.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu thực trạng quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội, trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp cho việc nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội trong thời gian tới.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống những vấn đề chung về quản lý văn hoá nghệ thuật, quản lý hoạt động biểu diễn.
- Giới thiệu tổng quan về Nhà hát Kịch Hà Nội.
- Khảo sát, phân tích, đánh giá thực trạng quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội.

- Đề xuất một số giải pháp cụ thể góp phần nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội trong giai đoạn hiện nay.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Công tác quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát kịch Hà Nội.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Không gian: Nhà hát kịch Hà Nội.
- Thời gian: Từ năm 2008 (từ khi Đoàn Kịch nói Hà Tây sáp nhập về Nhà hát Kịch Hà Nội) đến nay.

Từ góc độ lý luận quản lý văn hoá và thực tiễn hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội, luận văn sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu: thu thập tài liệu từ sách, báo, luận văn cao học, các văn bản pháp lý liên quan đến đề tài.
- Phương pháp nghiên cứu thực tế hoạt động cụ thể của Nhà hát Kịch Hà Nội từ năm 2008 đến nay.
- Phương pháp tổng hợp, thống kê, phân tích và so sánh nhằm làm sáng tỏ những vấn đề nghiên cứu.

6. Những đóng góp của luận văn

- Đề tài là công trình nghiên cứu khoa học đầu tiên về đánh giá thực trạng công tác quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội và cũng là giải pháp đặt ra lần đầu cho sự phát triển hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội trong quản lý hôm nay.

- Kết quả nghiên cứu sẽ đóng góp thêm nguồn tư liệu tham khảo cho việc nghiên cứu công tác quản lý các nhà hát ở Việt Nam hôm nay và cho các nhà quản lý của Nhà hát Kịch Hà Nội tham khảo, vận dụng.

7. Cấu trúc của Luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, Luận văn gồm có 03 chương, cụ thể như sau:

Chương 1: Những vấn đề chung về quản lý hoạt động biểu diễn và tổng quan nhà hát Kịch Hà Nội

Chương 2: Thực trạng quản lý hoạt động biểu diễn tại nhà hát Kịch Hà Nội

Chương 3: Giải pháp nâng cao chất lượng quản lý hoạt động biểu diễn tại nhà hát Kịch Hà Nội trong giai đoạn hiện nay.

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BIỂU DIỄN VÀ KHÁI QUÁT VỀ NHÀ HÁT KỊCH HÀ NỘI

1.1. Những vấn đề chung

1.1.1. Quản lý

1.1.1.1. Quản lý nhà nước

Quản lý nhà nước là một dạng quản lý xã hội đặc biệt, mang tính quyền lực nhà nước và sử dụng pháp luật nhà nước để điều chỉnh hành vi hoạt động của con người trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội do các cơ quan trong bộ máy nhà nước thực hiện nhằm thoả mãn nhu cầu hợp pháp của con người, duy trì sự ổn định và phát triển của xã hội.

1.1.1.2. Quản lý nhà nước về văn hoá

Trong bối cảnh nước ta đang chuyển đổi nền kinh tế, văn hoá phải giữ vai trò là động lực và là mục tiêu của phát triển kinh tế - xã hội nhằm khắc phục những hạn chế của nền kinh tế thị trường. Con người sống và lao động tạo ra của cải vật chất, tinh thần cho xã hội, điều đó quyết định sự phát triển của kinh tế xã hội. Con người là nhân tố quyết định đến sự suy vong hoặc hưng thịnh của một dân tộc. Nói đến con người là nói đến văn hoá bởi con người là sản phẩm của văn hoá. Con người vừa là chủ thể sáng tạo ra văn hoá, vừa là người hưởng thụ văn hoá. Hoạt động văn hoá là một hoạt động phức tạp của con người diễn ra trong mọi lĩnh vực hoạt động của xã hội. Do vậy quản lý nhà nước về văn hoá là quản lý tổng thể các hoạt động văn

hoá đó, để thực hiện chức năng nhiệm vụ vì mục tiêu xây dựng và phát triển sự nghiệp văn hoá. Hoạt động biểu diễn nghệ thuật là một trong những hoạt động văn hoá đang được Đảng và Nhà nước ta quan tâm chú trọng để trở thành một lĩnh vực phát triển bền vững theo đúng mục tiêu xây dựng, phát triển sự nghiệp văn hoá của dân tộc. Đó là một phần công việc giúp văn hoá tham gia vào sự lựa chọn con đường phát triển lâu dài của đất nước.

1.1.2. Hoạt động biểu diễn nghệ thuật

1.1.2.1. Quản lý nghệ thuật biểu diễn

Trên cơ sở cấu trúc của nghệ thuật biểu diễn, có thể khái quát khái niệm nghệ thuật biểu diễn như sau: *Quản lý nghệ thuật biểu diễn là một quá trình tác động có định hướng, có tổ chức của bộ máy quản lý nhà nước về nghệ thuật biểu diễn tới đội ngũ nghệ sĩ, công chúng và các cơ quan sản xuất, phổ biến tác phẩm để nghệ thuật biểu diễn phát triển tới mục tiêu đã định.*

Đó là sự định hướng sáng tạo cho các nghệ sĩ nhằm đưa sự sáng tạo vào khuôn khổ hành lang pháp lý, hành lang chính trị hợp lý để đem lại niềm tin và động lực sáng tạo của người nghệ sĩ và thoả mãn các nhu cầu thẩm mỹ của nhân dân.

1.1.2.2. Quản lý nghệ thuật biểu diễn

Đây là một bộ phận nhạy cảm của văn hoá tinh thần, là sự biểu hiện tinh tế nhất của văn hoá thẩm mỹ. Nó được hình thành và có sức tác động lớn tới tâm hồn, trí tuệ con người xã hội. Nghệ thuật biểu diễn chịu sự quy định của đời sống kinh tế, chính trị, xã hội đồng thời có tính độc lập riêng. Do vậy, nó có thể tạo ra những tác động tích cực hay tiêu cực đối với đời sống xã hội. Vì có sức tác động lớn về tâm hồn, trí tuệ, nên nghệ thuật biểu diễn sâu sắc đảm đương nhiều chức năng: nhận thức, giáo dục, thẩm mỹ, giải trí... đối với công chúng thưởng thức nghệ thuật. Chính vì vậy, nghệ thuật biểu diễn sâu sắc chính là tấm gương phản chiếu đời sống xã hội, là ngọn đuốc soi đường, định hướng con người sống đẹp, biết nhìn vào hiện thực để tự hoàn thiện mình. Nghệ thuật biểu diễn sâu sắc cũng là con dao hai lưỡi, kẻ xấu có thể lợi dụng để làm lung lạc ý chí của công chúng bằng những tác phẩm có nội dung thiếu lành mạnh, đi ngược lại giá trị nhân văn của toàn nhân loại và thuần phong mỹ tục của đất nước.

1.2. Nội dung quản lý biểu diễn nghệ thuật tại Nhà hát kịch Hà Nội

Qua phân tích các văn bản, học viên xác định những nội dung quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát bao gồm những nội dung sau đây:

1/Quản lý tổ chức lực lượng hoạt động biểu diễn

2/Quản lý xây dựng vở diễn

3/Quản lý khán giả

4/Quản lý hoạt động marketing

5/Quản lý tổ chức biểu diễn nghệ thuật tại nhà hát

6/Quản lý tổ chức biểu diễn nghệ thuật bên ngoài nhà hát

7/ Quản lý hoạt động của hội đồng nghệ thuật và Ban thanh tra của Nhà hát

Các nội dung trên đây sẽ được tác giả luận văn áp dụng để khảo sát, phân tích thực trạng quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội tại chương 2 của luận văn.

1.3. Tổng quan về Nhà hát kịch Hà Nội

1.3.1. Nhà hát

Nhìn chung, nhà hát là một đơn vị sự nghiệp công lập mang tính khép kín từ "sản xuất" chương trình nghệ thuật hoàn thiện đến đưa ra công diễn phục vụ khán giả và bảo lưu, bảo tồn, đào tạo nghệ sĩ, xây dựng tác phẩm mới...

1.3.2. Lịch sử hình thành và phát triển của Nhà hát kịch Hà Nội

Để có một NHK Hà Nội được đông đảo khán giả trong cả nước mến mộ yêu thương và có một vị trí đáng trân trọng vì đội ngũ cán bộ, nghệ sĩ đi trước cũng như người kế tục luôn luôn xác định phương hướng đúng đắn về nghệ thuật sân khấu chính kịch trí tuệ. Đó là phong cách nhạy bén về thời sự, sắc

bén về chính trị, sống động và cuốn hút nóng bỏng hơi thở của thời đại. Khi xem những tác phẩm của nhà hát khán giả sẽ luôn phải suy tư về những vấn đề của cuộc sống, đặc biệt là những vấn đề chính trị có tầm cỡ quốc gia liên quan đến vận mệnh của dân tộc và những vấn đề nhân sinh có liên quan đến cuộc sống tinh thần của những con người đương đại. Đó chính là kim chỉ nam phong cách đặc trưng của Nhà hát Kịch Hà Nội đã được hình thành ngay từ những ngày đầu thành lập và nay vẫn được các thế hệ kế tục và tiếp nối phong cách ấy.

1.3.3. Chức năng, nhiệm vụ của Nhà hát kịch Hà Nội

** Chức năng của Nhà hát Kịch Hà Nội*

Nhà hát kịch Hà nội là đơn vị sự nghiệp có thu mang chức năng biểu diễn nghệ thuật kịch; sưu tầm, bảo tồn và phát triển nghệ thuật kịch.

** Nhiệm vụ của Nhà hát Kịch Hà Nội*

Trình Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao thành phố Hà nội quy hoạch phát triển, kế hoạch hoạt động dài hạn và hàng năm của Nhà hát đồng thời tổ chức thực hiện sau khi được phê duyệt.

1.3.4. Một số văn bản liên quan đến cơ chế quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật của nhà hát

1/Quyết định về việc ban hành Quy chế Tổ chức và hoạt động của Nhà hát Kịch Hà Nội (Quyết định số 01/QĐ-SVHTT ngày 03/01/2018 của Sở Văn hoá và Thể thao Hà Nội).

2/Quyết định về việc ban hành Quy chế quản lý và sử dụng tài sản công của Nhà hát Kịch Hà Nội (Quyết định số 05/QĐ-NHK ngày 10/01/2018 của Nhà hát Kịch Hà Nội).

3/Quyết định về việc ban hành Quy chế làm việc của Nhà hát Kịch Hà Nội (Quyết định số 06/QĐ-SVHTT ngày 14/01/2018 của Giám đốc Nhà hát Kịch Hà Nội).

4/Nghị quyết Hội nghị cán bộ, công chức, viên chức Nhà hát Kịch Hà Nội năm 2019 (Nghị quyết số 01/NQ-NHK ngày 11/01/2019).

5/Quy chế dân chủ trong hoạt động của Nhà hát Kịch Hà Nội (Quy chế số 13/QC-NHK ngày 03/02/2017).

1.4. Vai trò quản lý nhà nước đối với hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội

Chúng ta có thể thấy vai trò quản lý của nhà nước, của các cấp các ngành với hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội vô cùng quan trọng. Đó vừa là quá trình trực tiếp lập kế hoạch, sắp xếp phân công tổ chức, xây dựng các nguồn lực đảm bảo lãnh đạo điều hành và kiểm tra các hoạt động của nhà hát, tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động biểu diễn của nhà hát phát triển, đạt được mục đích đề ra, không lệch định hướng quy định của các cấp quản lý nhà nước, đem lại hiệu quả cao về xã hội và kinh tế, trong điều kiện môi trường bên ngoài luôn biến động.

Tiểu kết

Trong chương 1 của luận văn với đề tài *Quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội trong giai đoạn hiện nay*, tác giả đã trình bày và làm rõ các vấn đề lý thuyết liên quan đến quản lý và quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật. Trên cơ sở đó, là tiền đề cho công tác quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội trong giai đoạn hiện nay, góp phần tích cực vào sự phát triển của nhà hát. Trong chương 1 tác giả đã xác định khung phân tích bao gồm 7 nội dung quản lý hoạt động biểu diễn: 1/Quản lý tổ chức lực lượng hoạt động biểu diễn; 2/Quản lý xây dựng vở diễn; 3/ Quản lý khán giả; 4/Quản lý hoạt động marketing; 5/Quản lý tổ chức biểu diễn nghệ thuật tại nhà hát; 6/Quản lý tổ chức biểu diễn nghệ thuật bên ngoài nhà hát; 7/ Quản lý hoạt động của hội đồng nghệ thuật và Ban thanh tra của Nhà hát.

Chương 2

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BIỂU DIỄN TẠI NHÀ HÁT KỊCH HÀ NỘI

2.1. Chủ thể quản lý

2.1.1. Chủ thể quản lý biểu diễn nghệ thuật

Về cơ chế quản lý trực tiếp nội bộ của Nhà hát Kịch Hà Nội. Căn cứ *Thông tư số 01/2010/TT-BVHTT&DL* ngày 26/2/2010 của Bộ trưởng Bộ VHTT&DL về việc ban hành "*Quy chế về tổ chức và hoạt động của các tổ chức sự nghiệp trong lĩnh vực Văn hoá, Thể thao và Du lịch*". Bộ máy quản lý Nhà hát Kịch Hà Nội đã được xây dựng theo mô hình trực tuyến chức năng phức hợp như sau:

- Giám đốc Nhà hát Kịch làm việc theo cơ chế thủ trưởng song trùng(?) phối hợp với Bí thư Đảng bộ cơ sở, chịu trách nhiệm trước Sở VHTT, UBND thành phố Hà Nội và Bộ VHTT&DL để điều hành toàn bộ hoạt động của NHK thực hiện đúng pháp luật, đúng chức năng nhiệm vụ và vai trò của Nhà hát Kịch được xếp hạng I và hoàn thành tốt kế hoạch phát triển NHK Hà Nội đã được UBND thành phố Hà Nội phê duyệt [26].

- Các Phó Giám đốc Nhà hát Kịch làm việc theo vai trò là trợ lý giúp Giám đốc và cấp uỷ Đảng chỉ đạo quán triệt tới tất cả các hoạt động của 3 phòng chức năng và 3 đoàn kịch thành viên.

- Giám đốc Nhà hát Kịch Hà Nội đã ban hành quy chế, quy định thực hiện dân chủ trong quản lý Nhà hát Kịch, trong đó nêu rõ trách nhiệm và lề lối làm việc của Giám đốc, của cán bộ viên chức. Những việc cán bộ, viên chức phải được biết, được tham gia ý kiến giám sát, kiểm tra và lãnh đạo cơ quan quyết định. Các phòng, các đoàn kịch, cán bộ, viên chức thực hiện tốt quy chế này sẽ được khen thưởng, ai vi phạm quy chế sẽ bị xử lý kỷ luật [26].

- Đặc biệt, lãnh đạo Nhà hát Kịch Hà Nội còn đưa ra những quy định về phân cấp quản lý, tăng cường quyền hạn và trách nhiệm của các Trưởng đoàn kịch đối với mọi hoạt động, mọi cán bộ, viên chức trong đoàn kịch mình phụ trách.

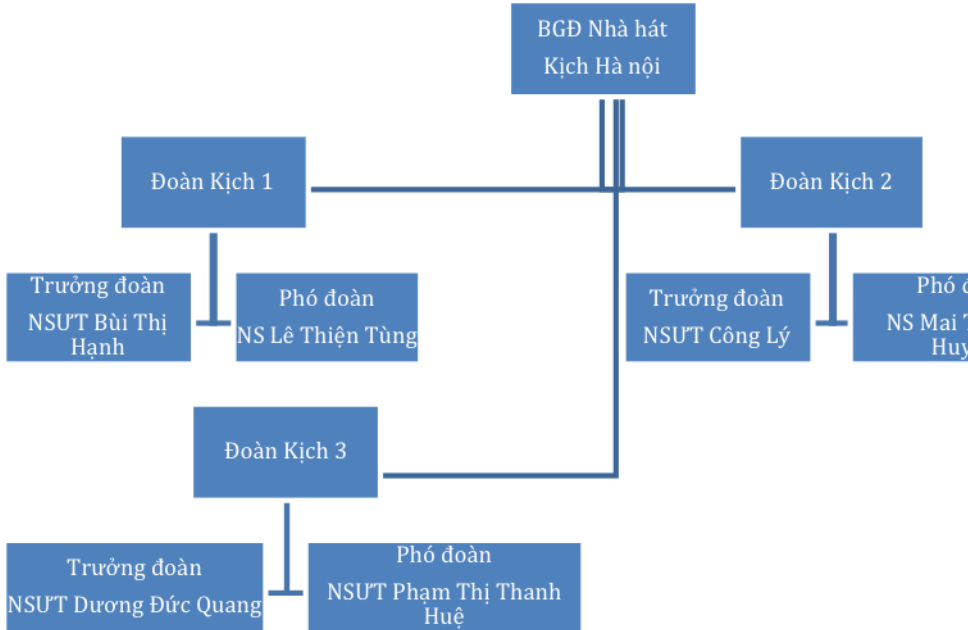
2.1.2. Cơ chế phối hợp quản lý biểu diễn nghệ thuật

Cơ chế quản lý phối hợp quản lý hoạt động BDNT của NHKHN luôn luôn được đặt trong sự thống nhất theo ngành dọc và ngành ngang theo nguyên tắc cấp dưới phục tùng cấp trên và thiểu số phục tùng đa số cũng như quyền thủ trưởng tối cao quyết định, chịu trách nhiệm với tinh thần "tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách" và dân chủ, đoàn kết, hiệu quả cao.

2.2. Các hoạt động quản lý biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội

2.2.1. Quản lý tổ chức lực lượng hoạt động biểu diễn

Hiện tại Nhà hát Kịch Hà Nội quản lý Nghệ sĩ thông qua các Đoàn kịch. Cơ cấu quản lý được chia như sau:

2.2.2. Quản lý xây dựng vở diễn

Để hoàn thành một vở diễn đòi hỏi êkip phải quy tụ rất nhiều nhân sự có trình độ chuyên môn cao, không chỉ là các diễn viên mà cả những nghệ sĩ mà phần lớn khán giả sẽ không bao giờ trực tiếp nhìn thấy quá trình làm việc của họ. Chính vì vậy quá trình quản lý cũng vô cùng phức tạp.

2.2.3. Quản lý khán giả

Hiện tại việc quản lý khán giả của Nhà hát Kịch Hà Nội do phòng Tổ chức Biểu diễn và Rạp quản lý. Danh sách khách hàng từ các cơ quan, doanh nghiệp, tổ chức chủ yếu đến từ quan hệ của Ban giám đốc. Danh sách khách hàng cá nhân được quản lý dựa trên tên, tuổi, số điện thoại và thư điện tử email và được quản lý bằng các tệp được làm trên phần mềm Excel của Microsoft.

2.2.4. Quản lý hoạt động marketing

Marketing là hoạt động của một cá nhân hay tổ chức kinh doanh tiếp cận với thị trường để nắm bắt được nhu cầu hiện thực và nhu cầu tiềm năng của khách hàng trong thị trường. Qua đó lập kế hoạch sản xuất sản phẩm và dịch vụ đáp ứng nhu cầu của thị trường, đồng thời đem lại lợi nhuận cho tổ chức kinh doanh.

2.2.5. Quản lý tổ chức biểu diễn nghệ thuật tại nhà hát

Để xây dựng kế hoạch hoạt động biểu diễn hàng tháng, hàng năm thật đều đặn, phù hợp, hiệu quả cao về định hướng xã hội và cả về kinh tế, phòng Tổ chức biểu diễn và Rạp đã tiến hành công tác nghiên cứu nắm bắt chính xác nhu cầu về thưởng thức biểu diễn kịch của các quận huyện của Hà Nội, ở trong nước, ngoài nước, trong các dịp lễ kỷ niệm, các kỳ liên hoan nghệ thuật sân khấu, các festival cũng như trong đời sống xã

hội hàng ngày. Trên cơ sở đó đã xây dựng kế hoạch, lên lịch biểu diễn cho các Đoàn kịch và Rạp của NHK Hà Nội cũng như các đoàn kịch phối hợp khác.

2.2.6. Quản lý tổ chức biểu diễn nghệ thuật bên ngoài nhà hát

Việc quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội thời gian qua đã đạt được rất nhiều thành quả và được đánh giá cao. Điều này được thể hiện qua một số chương trình biểu diễn gây tiếng vang lớn, được coi là những "kỷ niệm đáng nhớ" của Nhà hát Kịch Hà Nội. Có thể thấy rõ hiệu quả trong việc quản lý hoạt động biểu diễn qua sự phát triển Nhà hát Kịch Hà Nội với những bề dày thành tích. Những ưu điểm đó được dễ dàng nhận diện qua các vở diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội trong suốt gần 60 năm qua. Hơn nửa thế kỷ qua, Nhà hát Kịch Hà Nội vẫn là "địa chỉ đỏ" của sân khấu chính kịch nước nhà.

2.2.7. Quản lý hoạt động của hội đồng nghệ thuật và Ban thanh tra của Nhà hát

Trong thời gian qua, Ban Giám đốc thường vụ đảng ủy Nhà hát Kịch Hà Nội đã rất quan tâm đến việc xây dựng môi trường bên trong của nhà hát, nhằm giữ vững đơn vị nhà hát hạng Nhất, nhà hát tầm quốc gia, đơn vị nghệ thuật hàng đầu

của Hà Nội, giữ gìn truyền thống và nâng Nhà hát Kịch Hà Nội lên tầm cao trong thời gian tới.

2.3. Đánh giá chung

2.3.1. Những thành tựu

2.3.1.1. Những thành tựu

Hàng năm đều hoàn thành vượt chỉ tiêu và kế hoạch đề ra về nghiên cứu dàn dựng kịch phẩm và tổ chức biểu diễn. Thời kỳ nào cũng có những vở diễn gây tiếng vang, nổi danh thương hiệu Kịch Hà Nội, đạt được nhiều HCV, HCB khi tham gia hội diễn và hiện nay Nhà hát Kịch Hà Nội đã được xếp hạng I, tầm quốc gia.

2.3.1.2. Nguyên nhân

Với môi trường hoạt động thân thiện, chí tình như vậy đã tạo ra bầu không khí đoàn kết, thống nhất ý chí, tận tâm, say sưa với hoạt động nghệ thuật của Nhà hát Kịch Hà Nội, 100% cán bộ, nhân viên, nghệ sĩ đều hoàn thành được nhiệm vụ lãnh đạo giao phó.

2.3.2. Những hạn chế

2.3.2.1. Những hạn chế

Nhu cầu của thị trường đối với loại hình nghệ thuật sân khấu đang giảm sút và rất cần những giải pháp tổng thể để có thể thu hút khán giả quay lại với thánh đường nghệ thuật này.

2.3.2.2. Nguyên nhân

Có lẽ cho đến giờ chúng ta mới chợt bừng tỉnh và thấu ngộ: Hoá ra từ trước đến nay chẳng có một hoạch định cơ bản, bài bản nào cho vấn đề đầu tiên mang tính quyết định của sân khấu, đó là kịch bản sân khấu.

Tiểu kết

Nghiên cứu công tác quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội trong giai đoạn hiện nay, trong chương 2, tác giả luận văn tiến hành tìm hiểu thực trạng quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát từ những ngày đầu thành lập đến nay tập trung vào các nội dung chính sau: bộ máy, cơ chế quản lý và quá trình xây dựng đội ngũ nghệ sĩ, quản lý các hoạt động biểu diễn và quản lý cơ sở vật chất tài chính của nhà hát. Cụ thể như sau:

Về cơ chế quản lý, Nhà hát Kịch Hà Nội chịu sự lãnh đạo, chỉ đạo đồng thời của Bộ Văn hoá Thể thao Du lịch và cả của UBND Thành phố Hà Nội. Quản lý trực tiếp nội bộ NHK Hà Nội là Giám đốc và các Phó Giám đốc chịu trách nhiệm trước Sở Văn hoá và Thể thao, UBND Thành phố Hà Nội và Bộ VH&TT để điều hành toàn bộ hoạt động của Nhà hát Kịch Hà Nội.

Công tác quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội gồm có: hoạt động nghiên cứu, sáng tác; hoạt động tổ chức biểu diễn và hoạt động giáo dục nghệ thuật kịch. Ở bất kỳ hoạt động nào, Nhà hát Kịch dưới sự chỉ đạo vĩ mô của Bộ VH&TT, Cục NTBD, UBND Thành phố Hà Nội và chỉ đạo trực tiếp từ Ban Giám đốc đã xây dựng và thực hiện tốt các kế hoạch, chương trình đề ra. Để rồi nhà hát không chỉ có uy tín với sân khấu nghệ thuật trong nước mà còn gây được tiếng vang ở nước ngoài qua các lần lưu diễn với các vở kịch để đời.

Cơ sở vật chất, tài chính của nhà hát được đầu tư và quản lý sát sao với sự phối hợp của Bộ Văn hoá và Bộ Tài chính. Theo đó Nhà hát Kịch Hà Nội quản lý theo cơ chế gắn thu bù chi, được Nhà nước tài trợ chênh lệch. Mức tài trợ là khoản chênh lệch giữa tổng chi phí thường xuyên hợp lý trừ đi tổng doanh thu của đơn vị. Tuy hàng năm đều có đầu tư nâng cấp, sửa sang phục vụ công tác biểu diễn, song cơ sở vật chất của Nhà hát cũng như đời sống của anh chị em diễn viên còn nhiều khó khăn, đòi hỏi có sự thay đổi, cải thiện.

Trên cơ sở tìm hiểu và phân tích thực trạng quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội trong giai đoạn hiện nay, xác định và lý giải được những nguyên nhân của mặt tích cực và hạn chế còn tồn tại của công tác quản lý hoạt động biểu diễn, luận văn sẽ đưa ra những quan điểm về định hướng và

giải pháp nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả quản lý về lĩnh vực quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội trong thời gian tới.

Chương 3

GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BIỂU DIỄN TẠI NHÀ HÁT KỊCH HÀ NỘI HIỆN NAY

3.1. Những căn cứ đề xuất giải pháp

3.1.1. Bối cảnh thời đại

3.1.2. Định hướng sáng tạo và hoạt động của Đảng, Nhà nước đối với Nhà hát Kịch Hà Nội hiện nay

3.1.2.1. Xây dựng nền văn hoá (nghệ thuật) Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc

3.1.2.2. Xây dựng nền văn hoá nghệ thuật theo định hướng XHCN

3.1.2.3. Các đơn vị sự nghiệp công lập hoạt động theo cơ chế tự chủ

3.1.2.4. Các đơn vị nghệ thuật hoạt động theo phương thức xã hội hoá

3.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động biểu diễn ở Nhà hát Kịch Hà Nội trong thời gian tới

3.2.1. Nhóm giải pháp về quản lý Nhà nước đối với hoạt động biểu diễn

3.2.2. Nhóm giải pháp cụ thể đối với Nhà hát kịch Hà Nội

Tiểu kết

Nội dung chương 3: "Giải pháp nâng cao chất lượng quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội hiện nay" trong thời gian tới gồm có 3 vấn đề:

Trước tiên, luận văn trình bày về những nhân tố tác động đến Nhà hát Kịch Hà Nội trong thời gian tới, định hướng, mục tiêu, những thuận lợi và khó khăn... Theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị Trung ương Đảng lần thứ 9 (Khoá XI) "về xây dựng và phát triển văn hoá, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước", luận văn đã khái quát 3 định hướng cơ bản để phát triển sự nghiệp văn học nghệ thuật nói chung mà Nhà hát Kịch Hà Nội cũng cần phải nghiên cứu, vận dụng vào công tác quản lý nhằm phát triển hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội trong những năm tới cho đúng hướng.

Từ những định hướng chung của Đảng, căn cứ vào thực tế, thực trạng và xu thế phát triển hoạt động biểu diễn của Nhà

hát Kịch Hà Nội, luận văn đã trình bày và nêu ra 03 mục tiêu Nhà hát Kịch Hà Nội cần đạt được trong thời gian tới.

- Giữ vững và nâng cao chất lượng hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch để xứng danh là nhà hát hạng Nhất tầm quốc gia, biểu tượng của Hà Nội.

- Đổi mới phương thức hoạt động của Nhà hát Kịch Hà Nội theo hướng cung ứng dịch vụ công cộng.

- Xây dựng lực lượng nghệ sĩ của Nhà hát Kịch Hà Nội lớn mạnh.

Để quản lý hiện thực những mục tiêu này, Nhà hát Kịch Hà Nội đã có nhiều thuận lợi, nhưng cũng gặp không ít những khó khăn, xuất phát từ cả môi trường bên ngoài lẫn môi trường nội lực bên trong của Nhà hát.

Tiếp đến trình bày về những giải pháp cần đặt ra nhằm tăng cường và phát triển hiệu quả quản lý hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội trong thời gian tới. Luận văn đã trình bày nêu ra 03 giải pháp:

- Đổi mới phương thức hoạt động, cải tiến cơ chế quản lý và thể chế chính sách hành lang pháp lý.

- Đa dạng hoá hoạt động biểu diễn:

- + Mở rộng cơ cấu xây dựng sản phẩm kịch.

- + Phát triển sâu rộng, đều khắp, đều đặn hơn nữa thị trường biểu diễn.

+ Nâng cao hơn nữa tài năng nghệ sĩ, trình độ cán bộ quản lý, tăng cường xây dựng cơ sở hạ tầng, trang bị kỹ thuật.

- Phát triển mạnh vào lĩnh vực công nghệ thông tin để marketing, truyền thông, tiếp thị để quảng bá những sản phẩm Kịch của nhà hát nhằm kêu gọi tài trợ, vận động các "mạnh thường quân" cũng như phổ biến rộng rãi các tác phẩm nghệ thuật đến với công chúng thủ đô nói riêng và công chúng mọi tầng lớp trong và ngoài nước nói chung.

Ba giải pháp này đã được trình bày rất cụ thể và thực chất là sự nâng cấp, mạnh dạn đổi mới hơn những giải pháp mà Nhà hát Kịch Hà Nội đã đề ra trước đây cho phù hợp với điều kiện cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng.

Cuối cùng, luận văn cũng trình bày kế hoạch thực hiện các giải pháp một cách cụ thể:

- Thống nhất tư tưởng về các giải pháp đã đề ra.
- Phân công các phòng, các đoàn kịch thành viên, rập chuẩn bị xây dựng các đề án kế hoạch cụ thể.
- Các phòng, đoàn và rập cùng ra quân triển khai thực hiện đề án kế hoạch của mình. Từng năm tiến hành tổng kết, đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch đề ra.

KẾT LUẬN

Trong bối cảnh kinh tế thị trường, hội nhập, phát triển, Đảng và Nhà nước ta đã có nhiều chủ trương, chính sách nhằm phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Ngành nghệ thuật biểu diễn trong đó có các hoạt động biểu diễn nghệ thuật cũng đóng góp một phần cho công cuộc xây dựng củng cố nền văn hoá dân tộc để phát huy vai trò của "văn hoá là nền tảng tinh thần, vừa là mục tiêu, động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế xã hội". Để giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa, quản lý hoạt động biểu diễn nói chung cũng được xem như một nhiệm vụ quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội của đất nước.

Trong cuộc chiến tranh giải phóng đất nước. Trong thời kỳ bao cấp Văn học nghệ thuật được định giá là vũ khí tư tưởng, nên vị thế của nghệ sĩ, người cầm bút rất được tôn trọng, có người đã tự hào nhận mình làm "người lính gác tư tưởng" của Đảng. Những danh xưng chiến sĩ văn hoá, kỹ sư tâm hồn làm chúng ta hãnh diện, những tác phẩm viết ra được chào đón, người cầm bút tự đánh giá mình là người có ích - đó là trạng thái được khẳng định.

Thời kỳ bao cấp tuy gian khổ khó khăn thiếu thốn nhưng vui, yên tâm sáng tạo, yên tâm cống hiến không một lời ca thán, thậm chí còn giúp Đảng làm công tác tư tưởng bằng những tác phẩm. Thơ văn, báo chí và sân khấu ổn định tâm thế người dân trong những năm tháng gian khổ đó, mấy chục năm nhiều biến động mà không có một tác phẩm sân khấu nào bị "lờm nguýt" hoặc "tuýt còi". Một tác phẩm được Nhà hát dàn dựng cả nước biết và đón nhận. Nếu vỡ hay cả miền Bắc xôn xao vui mừng và thực tế có rất nhiều vở diễn được ra đời từ thời kỳ bao cấp, đến nay vẫn còn có giá trị. Như thế chúng ta được sống trong trạng thái sân khấu có ích.

Hà Nội là Thủ đô của cả nước, là nơi hội tụ tinh hoa của khắp mọi miền, tạo nên giá trị to lớn của nền văn hiến Thăng Long - Hà Nội. Quá trình đô thị hoá mạnh mẽ và nhanh chóng đã tác động và chi phối mọi mặt đời sống xã hội, trong đó có văn hoá nghệ thuật của Hà Nội mà chúng ta không thể không kể đến nghệ thuật biểu diễn kịch. Quá trình toàn cầu hoá và hội nhập quốc tế toàn diện sẽ dẫn đến xu hướng Hà Nội tiếp nhận nhiều các loại hình nghệ thuật biểu diễn mới chính vì vậy vai trò các cá nhân trong sáng tạo và hưởng thụ nghệ thuật ngày càng được đề cao.

Nhu cầu thưởng thức kịch của người dân Hà Nội được hình thành rất sớm, hoạt động kịch không chuyên ở Hà Nội

cũng từ đó được hình thành. Từ sau cách mạng tháng 8/1945, nhất là sau khi Thủ đô Hà Nội được giải phóng, ngành văn hoá thể thao và UBND thành phố Hà Nội đã cho xây dựng đơn vị nghệ thuật kịch chuyên nghiệp công lập đầu tiên. Trải qua gần 60 năm hình thành và phát triển, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp có thẩm quyền ở Bộ văn hoá và UBND thành phố Hà Nội đơn vị nghệ thuật Hà Nội đã lớn mạnh, vững vàng từ một đội kịch nay đã trở thành một nhà hát hạng I, tầm cỡ quốc gia và được ghi nhận thương hiệu bản sắc "Kịch Hà Nội".

Trải qua các thời kỳ, bộ máy tổ chức của Nhà hát Kịch Hà Nội được xây dựng ngày càng tốt hơn, từ chỗ chỉ là một mô hình trực tuyến đơn giản, đến nay đã được xây dựng thành một mô hình trực tuyến chức năng. Đội ngũ quản lý của các thời kỳ đều là những cán bộ có tài năng nghệ thuật cao, nhân cách tốt. Đội ngũ diễn viên nghệ sĩ say nghề, đoàn kết, hết lòng vì nhà hát, càng ngày càng phát triển đông đảo và được đào tạo bài bản hơn.

Thực tế của công tác quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội trong những năm qua đã đạt được những thành tựu nhất định, song bên cạnh đó vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế bởi những yếu tố tác động gây cản trở sự phát triển của nhà hát cũng như quá trình phát triển kinh tế xã hội. Đó là những diễn biến tất yếu hai mặt trong công tác quản lý văn hoá

nói chung và quản lý hoạt động biểu diễn tại Nhà hát Kịch Hà Nội nói riêng. Điều này đem lại bài học và kinh nghiệm quý báu gắn liền với thực tiễn trong công tác quản lý của chính quyền, các ban ngành liên quan của nhà hát. Vì vậy, trong công tác quản lý hoạt động biểu diễn cần được nhận biết đầy đủ và có thái độ nhất quán, có khả năng điều chỉnh hợp lý để hạn chế tới đa những yếu kém đồng thời phát huy những thành tựu nhằm làm cho việc quản lý đạt hiệu quả cao, đáp ứng nhu cầu phát triển hoạt động biểu diễn nghệ thuật của nhà hát Kịch Hà Nội nói riêng và sự phát triển của cả Nhà hát nói chung, đảm bảo đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hoá và nâng cao trình độ thẩm mỹ cho quần chúng nhân dân.

Quản lý hoạt động biểu diễn đòi hỏi nhiều tri thức, bản lĩnh, tầm nhìn đối với các nhà quản lý. Đó là sự định hướng cho các chủ thể nghệ sĩ nhằm phát huy sự sáng tạo phục vụ nhu cầu ngày càng cao của xã hội trên cơ sở xây dựng môi trường văn hoá nghệ thuật lành mạnh. Sự định hướng rõ ràng và hợp lý sẽ mang lại niềm tin và động lực thúc đẩy sự sáng tạo của người nghệ sĩ. Công tác quản lý hoạt động biểu diễn cần quan tâm đến tình hình thực tiễn để đảm bảo cho các nghệ sĩ sống và làm việc bằng nghề nghiệp của chính mình.

Bên cạnh đó, mối quan hệ giữa công chúng, nghệ sĩ và các cơ quan quản lý là một cánh cửa mở ra lối đi để tìm ra

phương cách điều chỉnh hoạt động biểu diễn. Và sự tương tác của truyền thông cần được cải thiện trong việc thực hiện chức năng giáo dục thẩm mỹ với công chúng thủ đô. Giải quyết những vấn đề tồn tại ở trên, cần phải có những nhà quản lý nghệ thuật đủ năng lực để chèo lái đưa nghệ thuật biểu diễn kịch nói phát triển.

Để công tác quản lý hoạt động biểu diễn đạt kết quả tốt, cần phải có sự kết hợp giữa yếu tố khoa học và nghệ thuật, giữa chuẩn mực pháp luật và chuẩn mực phong tục, tập quán, giữa yếu tố truyền thống và hiện đại. Ngoài việc phát triển những yếu tố truyền thống, có thể kết hợp tiếp thu các loại hình hoạt động biểu diễn hiện đại trên thế giới để góp phần làm phong phú, đa dạng trong hoạt động biểu diễn, kết hợp truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng để khán giả thủ đô có nhiều thông tin về các hoạt động của nhà hát.

Trong quá trình đổi mới đi lên, diện mạo của thủ đô Hà Nội ngày càng khởi sắc. Tốc độ đô thị hoá hiện nay, Hà Nội đang có bước chuyển mình mạnh mẽ, năng động và sáng tạo. Với vị thế là một Nhà hát nằm giữa Thủ đô của cả nước là trung tâm Dịch vụ - Văn hoá. Điều đó đòi hỏi các cấp Ủy Đảng, chính quyền, ngành nghệ thuật biểu diễn, ban giám đốc nhà hát, các nghệ sĩ nỗ lực hoàn thiện trong công tác quản lý nói chung. Đối với hoạt động biểu diễn nói riêng thì cơ quan liên ngành tới

nghệ thuật biểu diễn trực thuộc ngành văn hoá sẽ phải đóng vai trò trực tiếp và chủ yếu.

Hy vọng rằng hoạt động biểu diễn của Nhà hát Kịch Hà Nội sẽ đi vào ổn định, vững mạnh, đảm bảo chất lượng và số lượng các buổi biểu diễn nghệ thuật để phục vụ công chúng cũng như đảm bảo đời sống các cán bộ nghệ sĩ của nhà hát góp phần phát triển kinh tế xã hội chung của cả nước trên con đường hội nhập quốc tế.